

Adoptarea monedei Euro în România: provocări și perspective

Conferința aniversară a IER și ediția a șasea a Premiilor de Excelență IER
(Hotel Intercontinental, sala Ronda)

- SINTEZĂ -

Institutul European din România (IER) a organizat în data de 9 decembrie 2015 conferința anuală cu tema ***Adoptarea monedei Euro în România: provocări și perspective***. Evenimentul, organizat cu sprijinul **Ambasadei Republicii Polone la București**, a găzduit, totodată, și cea de-a șasea ediție a decernării **Premiilor de Excelență IER**, acordate în acest an proiectelor și inițiativelor pentru sprijinirea și promovarea, în România, a sectorului **Industrii Culturale și Creative**. La conferință au fost prezenți reprezentanți ai Guvernului României, ai ambasadelor statelor membre UE la București, precum și renumiți experți și analiști economici, cercetători specializați în problematica afacerilor europene și în domeniul politicii economice și monetare din țară și din străinătate.

Conferința a fost deschisă de dna **Gabriela Drăgan**, Prof.univ.dr., Director general al Institutului European din România care, în calitate de moderator al sesiunii introductive, a făcut o serie de precizări cu privire la tema generală a conferinței, precum și o scurtă trecere în revistă a elementelor ce urmau a fi abordate în următoarele două sesiuni de prezentări și discuții. „*România a rămas singurul stat din rândul celor foste comuniste cu o dată-țintă convenită politic pentru adoptarea monedei euro: 1 ianuarie 2019. Trebuie să ne punem însă întrebarea dacă aceasta mai este o dată-țintă realizabilă.*”, a afirmat dna Drăgan. „Totodată, trebuie să ținem cont de faptul că o eventuală tergiversare a aderării ar putea presupune îndeplinirea unor noi criterii de convergență reală, pe lângă cele de convergență nominală stabilite la Maastricht”, a adăugat dna Drăgan.

Primul panel tematic al conferinței a vizat principalele provocări și priorități în ceea ce privește **Consolidarea Uniunii Economice și Monetare (UEM)**, precum și instrumentele pe care UE și statele membre le au la dispoziție pentru a gestiona aceste provocări. În centrul celui de-al doilea panel s-a aflat un „studiu de caz”, mai exact cel referitor la provocări și perspective în drumul României spre adoptarea euro – ***Adoptarea monedei unice: provocări și perspective pentru România***.

Secretarul de Stat pentru Afaceri Europene în Ministerul Afacerilor Externe, dl **George Ciamba**, și-a început intervenția prin a felicita activitatea Institutului European din România după 15 ani de la înființarea acestuia, salutând totodată colaborarea dintre IER și Ambasada Republicii Polone, „un partener strategic al României”. „*La ora actuală, putem spune că România este țara cea mai pro-euro din rândul statelor non-euro*”, a declarat dl Ciamba, subliniind că „***procesul de convergență reală trebuie realizat pentru România, nu doar pentru a adera la moneda unică; este vorba despre modernizarea societății românești în ansamblu***”.

Dl **Leonard Orban**, Consilier Prezidențial pentru Afaceri Europene, fost comisar european și fost președinte al Consiliului de Administrație al IER, a opinat că *România ar trebui să adere cât mai repede la zona euro, pentru că din 2018 s-ar putea lua anumite decizii, în urma cărora să fie mai dificil accesul statelor la zona euro*. „**Este logic pentru România, care își dorește o Uniune Europeană puternică, să adere cât mai repede posibil la UEM**”, a explicat dl Orban. „În cadrul UE există mai multe opinii referitoare la consolidarea Uniunii Monetare și Economice. Sunt state din interiorul zonei care consideră că ar trebui consolidate deciziile luate deja până în prezent. Pe de altă parte, sunt state precum Polonia care nu doresc să adere la zona euro”, a detaliat domnia sa.

Importanța aderării la spațiul monedei unice a fost subliniată și în mesajul transmis din partea Guvernatorului Băncii Naționale, dl **Mugur Isărescu**. „*România va putea să adere la zona euro cât mai repede cu putință, cu condiția să fie pregătită*”, a transmis Mugur Isărescu. Potrivit guvernatorului BNR, întregul proces de schimbare a monedei nu este un parcurs eminentemente tehnic, ci este un proces

politic și presupune un angajament ferm din partea clasei politice, chemată să conducă procesul și să explice populației beneficiile și costurile sale. Cu privire la momentul aderării, Mugur Isărescu a apreciat că stabilirea unei date-tintă și-a demonstrat ineficiența și a notat că ar fi mai potrivit să elaborăm mai întâi o foaie de parcurs, în cadrul căreia să se regăsească reformele structurale necesare pentru atingerea convergenței reale.

Dna **Alina Bârgăoanu**, Prof.univ.dr., Președintele Consiliului de Administrație al IER, a menționat că, în acest context aniversar, „*contribuția IER la sprijinirea procesului de integrare a României în Uniunea Europeană poate fi sintetizată raportându-ne la trei elemente fundamentale: **organizarea de conferințe și dezbateri pe teme europene, consolidarea parteneriatelor cu institute similare din alte țări și coordonarea seriei de Studii de Politici și Strategii (SPOS), materiale realizate de fiecare dată cu profesionalism și responsabilitate de echipe valoroase de cercetători***”. Referitor la aderarea la zona euro, dna Bârgăoanu a declarat că aceasta ar trebui corelată cu aderarea la Schengen. „Din păcate, în ambele proiecte România se află într-o poziție neclară din cauza crizelor cu care se confruntă Uniunea Europeană”, a avertizat domnia sa.

Prima sesiune, moderată de dna **Mihaela Luțaș**, Prof.univ.dr., Prorector al Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, a vizat principalele provocări și priorități în ceea ce privește *Consolidarea Uniunii Economice și Monetare*. **Uniunea Economică și Monetară** a reprezentat un pas înainte pentru Uniunea Europeană (UE) în procesul de integrare economică, început în 1957, și o schimbare radicală în modul de elaborare a politicilor macroeconomice în UE. Decizia de a forma UEM a fost prevăzută în Tratatul privind Uniunea Europeană (Tratatul de la Maastricht), în vigoare începând cu 1 noiembrie 1993. În iunie 1988, Consiliul European a confirmat obiectivul de realizare progresivă a UEM. Acesta a desemnat un comitet prezidat de Jacques Delors, la vremea aceea președintele Comisiei Europene, care să studieze și să propună etapele concrete de realizare a acestei uniuni. La momentul lansării UEM se aștepta ca aprofundarea integrării economice, prin crearea unei monede comune, să reprezinte un catalizator pentru a spori competitivitatea statelor membre și a reduce diferențele de dezvoltare dintre acestea.

În opinia dlui **Daniel Dăianu**, academician, membru în Consiliul de Administrație al BNR, „**până în momentul de față, putem spune că zona euro este un eșec**”. „La ora actuală, Uniunea Europeană traversează cea mai dificilă perioadă din istoria sa. Criza din zona euro precum și criza migranților au relevat slăbiciunile UE la nivel de instituții, de procese și mecanisme decizionale”, a continuat dl Dăianu. „*Pentru România, aderarea s-ar traduce prin adâncirea integrării europene și eliminarea riscului valutar. Însă aderarea prematură are costuri mari pentru o economie incompatibilă din punct de vedere structural cu nucleul competitiv al zonei euro*”, a afirmat fostul ministru al finanțelor.

Dl **Aurelian Dochia**, analist economic, a observat rotația ciclică a crizelor cu care s-a confruntat UE în ultimii ani, o evoluție nefastă ce a scos în evidență slăbiciunile instituționale ale construcției europene. „**Dacă există posibilitatea ca UE să dispară în viitorul apropiat, interesul statelor membre de a investi în direcția integrării scade**. Dar tocmai această reticență sporește riscurile apariției unor disfuncționalități și accentuează tendințele de disoluție, alimentând un cerc vicios extrem de periculos”, a precizat dl Dochia. „*România nu are capacitatea de a schimba tendințele prevalente din cadrul UE, dar nici nu are o alternativă viabilă la proiectul european. Drept urmare, strategia rațională pentru relația României cu UE este una de tip **wait and see***”, a adăugat domnia sa.

Un alt vorbitor în cadrul acestei sesiuni, dl **Artur Nowak-Far**, Prof.univ.dr., Warsaw School of Economics, Polonia, a remarcat că vulnerabilitatea UEM derivă din arhitectura incompletă a acesteia. În consecință, profesorul a pledat pentru *consolidarea aranjamentelor actuale și pentru definitivarea uniunii bancare, fiscale și economice*. Abordând aceeași temă, dl **Carlos Puente Martin**, analist politic și economic, membru Team Europe, a explicat că, în cadrul UEM, „**deși politica monetară este centralizată, părți importante ale politicii economice țin de competența națională, iar statele membre ale zonei euro depind unele de celelalte pentru a-și asigura creșterea**”. „*Trebuie să pornim de la premisa că euro nu este doar o monedă, ci un proiect al Europei*”, a spus dl Puente.

În deschiderea celui de-al doilea panel tematic, moderatorul **Octavian-Dragomir Jora**, jurnalist, redactor-șef *Economistul*, a reiterat importanța unor astfel de dezbateri pe tematici europene în România, evidențiind faptul că „**beneficiarul final al acestora este întotdeauna cetățeanul**”.

Totodată, asemeni altor vorbitori înaintea sa, dl Jora a amintit că România este obligată prin tratat să adopte moneda unică, deci întrebarea nu este *dacă* țara noastră aderă sau nu la zona euro, ci *când*. **Obiectivul României de aderare la euro este susținut atât în programul guvernamental, cât și în cel prezidențial**, în acesta din urmă afirmându-se că poate cea mai importantă probă în sensul maturizării și modernizării instituționale ale României este *aderarea la zona euro, care trebuie să însemne, pentru anii următori, o adevărată ancoră pentru disciplinarea politicilor economice, pentru predictibilitate și accelerarea creșterii economice*.

Dl **Valentin Lazea**, economist-șef, Banca Națională a României, a fost în asentimentul guvernatorului Mugur Isărescu când a spus că este bine pentru țara noastră *să adere la zona euro cât mai repede, când vom fi pregătiți*. **„Adoptarea euro nu ar trebui să fie un obiectiv în sine, ci mai degrabă un catalizator pentru convergență, alimentat de menținerea stabilității macroeconomice, de accelerarea reformelor structurale și de reconfigurarea arhitecturii sistemului administrației publice”**, a explicat domnia sa. În continuare, dl **Ion Ghizdeanu**, președinte al Comisiei Naționale de Prognoză, și-a început intervenția prin a-și exprima optimismul cu privire la perspectivele României de a adopta moneda unică, subliniind la rândul său că *„altă opțiune nu există, iar convergența reală trebuie discutată la nivel macroeconomic”*. În acest sens, domnia sa a remarcat câteva puncte slabe ale economiei românești, ce ar trebui remediate: **„Din păcate, România rămâne în urmă în ceea ce privește modernizarea structurală, în special în mediul privat. De asemenea, gradul de concentrare prea ridicat în anumite domenii subminează sustenabilitatea economică”**.

Pe de altă parte, dna **Carmen Mărcuș**, consilier economic Semestrul European, a afirmat că *„se poate trăi și fără euro”*. **„Este adevărat că și criteriile de convergență nominală au fost îndeplinite și, aparent, România nu a stat niciodată mai bine din punct de vedere al stabilității macroeconomice. Însă, în ciuda unei creșteri masive a productivității, continuăm să fim codași în Europa, în termeni relativi”**, a adăugat domnia sa. „Principala provocare pentru economia românească o reprezintă competitivitatea pe termen mediu”, a mai spus dna Mărcuș.

„Dintre țările din Europa Centrală (Bulgaria, Republica Cehă, Ungaria, Polonia și Slovacia), doar Slovacia este membră a zonei euro. Republica Cehă, Ungaria și Polonia au optat pentru o abordare de tip wait and see, iar România și Bulgaria vor să adere, dar încă nu pot”, a declarat dl **Florin Bonciu**, Prof.univ.dr., prorector Universitatea Româno-Americană București. „Pentru România, adoptarea euro ar trebui să rămână o prioritate, cu accentul pus pe convergența reală”, a precizat dl Bonciu. **„Extinderea zonei euro ar putea consolida statutul UE pe scena economiei globale, însă această extindere ar trebui să aibă loc între țări cu niveluri similare de dezvoltare”**, a completat domnia sa. În ceea ce-l privește, dl **Vasile Secăreș**, Prof.univ.dr., Președinte al Institutului Bancar Român, a ținut să precizeze că *„într-un context geopolitic complex, adoptarea euro nu ține doar de politica monetară, ci este o importantă decizie de stat”*. **„România trebuie să se decidă cum vrea să se dezvolte în următorul deceniu, într-o Uniune Europeană cu o vizibilă falie est-vest și un continent european unde asistăm la o revenire a Realpolitik-ului”**, a avertizat profesorul Secăreș, cu trimitere la Rusia.

Conferința s-a încheiat cu **festivitatea decernării Premiilor de Excelență IER** pentru sprijinirea și promovarea, în România, a sectorului **Industrii Culturale și Creative**. Cu această ocazie, dna **Gabriela Drăgan** a ținut să felicite câștigătorii pentru implicarea lor activă într-un domeniu în plin avânt la nivel european și care se regăsește și în cadrul programului de cercetare SPOS 2015, coordonat și implementat de IER.

Laureații celei de-a șasea ediții a Premiilor de Excelență IER au fost: Centrul Regional de Excelență pentru Industrii Creative (Primăria Cluj-Napoca), Festivalul național de teatru tânăr Ideo Ideis (Asociația T.E.T.A.), Teen-Fest (Teatrul Excelsior), Festivalul Creative Est (Asociația Oricum), ALT Festival (Alt Brașov), Romanian Design Week și Diploma (The Institute), Hanul Gabroveni (ARCUB - Centrul Cultural al Municipiului București), Vectorwatch (Andrei Pitiș), Intuitext (Softwin), NOD makerspace, Dizainăr.

*Sinteză realizată de
Bogdan Mureșan, expert
Biroul Studii și Analize, IER*

